

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBPA

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče štev. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri tekovnem urad.

Naročnina za ozemlje SHS: letno D 60.—, za pol leta D 30.—, za četrt leta D 15.—, mesečno D 5.—, za tuzem. knjižnica, 53. — Štev. telefona 552. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 30. marca 1922.

ŠTEV. 38.

List stane od 1. marca 1922:

celoletno Din. 75.—, t. j. (K 300.—);
polletno Din. 37.50, t. j. (K 150.—);
četrtletno Din. 18.75, t. j. (K 75.—);
mesečno Din. 6.25, t. j. (K 25.—).

Poziv na protestni shod!

Na posvetovanju dne 26. t. m. v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani so sklenili udeleženci in zastopniki podpisanih korporacij, da prirede v ponedeljek dne 3. aprila ob polu 11. uri dopoldne v veliki dvorani Mestnega doma

protestno zborovanje.

Trgovci, obrtniki in industrijalci, protestirajo proti neznošnim davčnim bremenom, ki se jih nalaga pridobitnim stanovom in proti raznim šikanam, s katerimi se krivično postopajo proti nam, še posebej pa proti: prometnemu davku, vojnemu davku za l. 1920 in zakonu o pobijanju draginje.

Na predposvetovanju dne 26. t. m. je bilo tudi sklenjeno in sicer obvezno za vse trgovske gremije in zadrage v Sloveniji, da morajo biti dne 3. aprila t. l. vse trgovine v Sloveniji brez izjeme cel dan zaprte, da se bo vsakemu posameznemu trgovcu mogoče udeležiti javnega protestnega zborovanja v Ljubljani.

Smatramo, da je moralna trgovska dolžnost vsakega pripadnika naših stanov, da se v eminentnem interesu naših eksistenčnih vprašanj pokaže solidarnega in se brezpogojno prilagodi sklepom podpisanih organizacij.

Na protestnem zborovanju dne 3. aprila t. l. v Ljubljani hočemo glasno zaklicati vsej javnosti in onim prizadetim faktorjem, ki s svojimi nepremišljenimi odredbami in zakoni davijo naše gospodarstvo in tirajo naše pridobitne stanove v položaj, ki postaja za nas od dne do dne neznošnejši, da nočemo samo mi nositi krivično nam naloženih davčnih bremen, temveč, da zahtevamo pravično razdelitev davkov na vse stanove.

Zakon o pobijanju draginje je samo pesek v oči konzumentskim masam, ni pa pravo sredstvo, ki bi ublažilo današnje draginjske razmere. Skrajno sramotno pa je, da se s stražniki in orožniki preganja naše legitimne trgovce ter jim z nepravilnim postopanjem krati ugled in pošteno ime pred javnostjo in jih celo tira pred sodišče, kjer se jim narekujejo za brezzmiselne bagatele naravnost drakonske kazni. Vsemu temu moramo napraviti konec.

Pozivljamo Vas torej v interesu skupnosti, da dne 3. aprila t. l. za cel dan zaprete svoj obrat in se zanesljivo udeležite na ta dan sklicanega protestnega zborovanja v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 27. marca 1922.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

Zveza trg. gremijev in zadrug za Slovenijo v Ljubljani.

Zveza industrijcev na slov. ozemlju v Ljubljani.

Pokrajinska zveza obrtnih zadrug v Ljubljani.

Tranzitni promet Špilje-Radgona.

Dne 22. februarja se je otvoril tranzitni promet na železniški progi Ljutomer—Špilje—Maribor.

Interesirani krogi so pretrpeli ogromne žrtve na času in denarju, predno se je ta, za okraj Ljutomer z apaško kotlino vred in Mursko Soboto gospodarsko tako eminentno važna proga postavila zopet v promet. Zadeva pa bi bila lahko že pred enim letom urejena, ker je predvidena v mirovni pogodbi, ako bi se bili za stvar pravočasno količkaj pobrigali naši poslanci in naše zunanje ministerstvo zadevi posvetilo potrebno pažnjo.

Neverjeten birokratizem carinskih oblasti vendar preti s težkočo pridobljene uspehe zopet uničiti. Zato je nujno treba, da se nemudoma ukinejo glede tranzitnega prometa na progi Ljutomer—Maribor sedanje carinske odredbe, katere uporabo te proge za tovarni promet ne samo ovirajo, temveč naravnost onemogočujejo ter nadomeščajo z odredbami, ki promet pospešujejo.

Tozadevne prošnje so že različni interesirani krogi napravili meseca julija lanskega leta, ko se je tranzitni promet na gornji progi za kratek čas otvoril, pri generalni direkciji carin in pri deželni vladi v Ljubljani.

Da pa gornje oblasti kljub temu tozadevnih prošenj in predlogov niso uvaževale, je dokaz, da pristojne oblasti ne upoštevajo zadosti gospodarsko škodo, katero prebivalstvo navedenih okrajev trpi vsled sedanjih odredb carinskih oblasti.

V tranzitnem prometu zahtevajo namreč carinske oblasti: a) kavicijo, ki presega večkratno vrednost pošiljave za blago, ki se ne sme izvažati. Ta kavicija se mora polagati le z garancijsko listino, katero vidira beograjska oblast; praktično izvedeno torej le z položitvijo v gotovini.

b) kavicijo v visokosti vrednosti pošiljave, prištevisi izvozno carino za blago, za katero se pri izvažanju zahteva carina in položba deviz (n. pr. žito itd.).

c) natančna kontrola pošiljatev glede množine in kakovosti tudi pri blagu, ki se sme izvažati carine prosto;

d) v vseh slučajih plačilo vseh kolkov, taks in drugih pristojbin, kakor so predpisane za pošiljatev v inozemstvo.

Prve tri točke morejo imeti le ta zmisel, da varujejo državo izgube na carinskih in deviznih pristojbinah in da zabranijo izvoz blaga, ki se ne sme izvažati. Ako pristojna oblast hoče pospeševati promet in tako tudi blagor ljudstva, lahko državni erar varuje pred škodo tako, da izda na železniško oblast takšno naredbo, da se tovarno blago na tranzitni progi Maribor—Špilje—Ljutomer s poznejšimi odredbami od strani odpošiljatelja ne more izvagonirati med potjo. Na ta način je odpošiljatelju nemogoče pošiljatev morda med potjo na avstrijskem teritoriju izkladati in tam prodati. Tako bi torej odpadel vsak pravni razlog, da se z tranzitnim blagom ravna ravno tako, kakor z izvoznim blagom.

Eventuelni riziko, da se odtegne tranzitno blago na avstrijskem ozemlju med potjo s silo odvzeti, bi pač država lahko nosila, posebno še ker odpošiljatelj nedvomno več riskira v gornjem slučaju, kakor država. Za vis major pa bi morala država vsakakor jamčiti interesentom, ako hoče blagor ljudstva pospeševati.

Položba predvidene visoke kavicije obremenjuje oziroma izčrpa obratni kapital vsakega industrijca, obrtnika in trgovca tako, da če je tovarni promet sploh še mogoč, bodo interesirani rajše prevažali blago z vozovi na 50 km dolgi cesti preko Lenarta v Maribor, četudi je ta prevoz dražji in zamudnejši. Namesto prevoza po železnici se bode potem pač moralo poseči po srednjeveškem sredstvu — vozu — zavoljo obstoječih ozkosrčnih carinskih odredb. Naravna posledica takih razmer je občutno podražanje vseh življenjskih potrebščin, če tudi si vlada prizadeva z naredbami pobijati draginjo, katera pa sama svoje draginjske naredbe napravi iluzorične z navedenimi ozkosrčnimi carinskimi odredbami. Tako je tudi večini podjetij (opekarnam, tvornici šampanjca, vinskim veletrgovinam, kupčevalcem z živino in deželnimi pridelki) v prizadetih okrajih odvzeta možnost konkurence, katera podjetja že itak veliko trpijo vsled neugodne lege na državni meji, ker jih silno ovira v prometu z notranjostjo države.

Zadnji dve točki obremenita posebno ona podjetja, ki blago v manjših množinah (po komadih) razpošiljajo (obrniki, vinski trgovci šampanjska tvornica itd.) in onemogočajo se posluževati železnice, ker so pritojbine za odpravo posameznih komadov blaga (pregledovanje, carinska deklaracija itd.) precej višje, kakor pri pošiljavi celih vagonov. Natančna pregledovanja posameznih kosov blaga, katero je itak treba skrbno natovoriti, povzročuje občutno škodo na času in delovni moči.

Zato se z vsem povdankom zahteva, da izda generalna direkcija carine sledečo naredbo:

»Obmejnim carinarnicam se zaukazuje, da vse tovarno blago, ki se pošilja tranzitno na železniški progi Ljutomer—Špilje—Maribor brez vsake kavicije, brez posebne kontrole glede vrste in množine blaga in brez vsakojakih pristojbin na obmejnih kolodvorih odpravljajo takoj pri predaji železnici oziroma izročitvi strankam in vse opustijo, kar bi uporabo tranzitnega prometa otežkočalo, oziroma oviralo ali na kratko povedano, s tranzitnim blagom se ne sme ravhati tako, kakor z izvoznim blagom.

Sedaj pa še moramo navesti drugi razlog, ki uporabo železniške proge Maribor—Ljutomer za tovarni tranzitni promet, posebno za pošiljatev iz Gornje Radgona naravnost izključuje, to je, ker ne znaša železnaška tovarnina skoro nič manj, kakor pa stroški za prevoz blaga z vozovi v Maribor, pri čemur so še v zadnjem slučaju sitnosti pri carini in stroški špediterškega posredovanja prihranijo.

Železniška tovarnina se na progi Gornja Radgona—Maribor računa po pet (5) tarifih.

1. Od postaje Gornja Radgona do murskega mosta kot državne meje (jugosl. proga) znaša faktična razda-

lja ca. 800 korakov, računa pa se 10 km.

2. Od murskega mosta kot državne meje do postaje Radkersburg (avstrijska črta) znaša faktična razdalja 1½ km, računa pa se 6 km.

3. Od Radkersburga do Špilja (avstrijska črta) se računa faktična proga od 31 km.

4. Od Špilja pa do jugosl. meje (avstrijska črta) znaša faktična razdalja ca. 1 km, računa pa se 6 km.

5. Od meje pri St. Ilju do Maribora (jugosl. črta) se zopet računa faktična razdalja ca. 19 km.

Za plačati je sedaj n. pr. za 1 10-tonski vagon Din. 690 in a. K 175.600, ako se pa računa faktična proga, bi bilo plačati za isto pošiljatev Din. 400 in avstr. K 101.300, torej za Din. 290 in avstr. K 74.300 manj.

Nam se zdi čudno, da se železniški upravi od strani vlade dovoli, da ista za 0,8, 1½, oziroma 1 km pristojbine računa za 10, 6 in 6 km ter se tako pusti plačati za faktično neizvršeno delo.

Tako obremenitev prebivalstva je že pri izvoznem blagu za obsojati, tembolj pa še zadene to tukajšnja podjetja, ki so na tranzitni promet na večkrat omenjeni progi navezani in svojo konkurenčno možnost že itak pri visokih temeljnih tarifih popolnoma izgubijo.

T. OZ.

Naša valuta.

Sveučilišni profesor dr. O. Frankeš je podal o priliki prisostvovanja na jugoslovansko-čehoslovski anketi v Pragi napram dopisniku uglednega lista »Prager Presse« o naši valuti izjavo, katero posnamemo v sledečem: Valuta kraljevine SHS. stoji v tem momentu sorazmerno z valutami drugih držav izvanredno slabo. Vzroki devalvacije so zunanjsega in notranjega značaja. Pred vsem je povzročila to devalvacijo izjemno slaba žetev, katero so nam prinesle suše leta 1921. Ni mogoče utajiti, da so naši najrodovitnejši kraji doprinesli v tej letini deloma polovico, deloma celo samo tretjino svojega običajnega pridelka. Ker je žito, eden naših najvažnejših predmetov za izvoz, je padec produkcije žita moral neizogibno povzročiti poslabšanje trgovske bilance in valute. Težkoče in napor, katere imamo pri tem, nam ovirajo izvoz tudi onih predmetov, koje imamo kljub slabi žetvi, v velikih masah pripravljene za izvoz. Naše lesne rezerve v gozdih in v skladiščih, velike kvantitete kemikalij, črede svinj in goved, in tudi količine premoga so znatne in čakajo samo na moment, da jih spremenimo v inozemsko valuto, koja bo tedaj pri nas sama zmanjšala vprašanje po njej, in bo tako pripomogla našemu denarju k njegovi pravi vrednosti.

Kar se tiče zunanjih vzrokov padca našega dinarja, bomo videli, da so povsem identični z onimi, kateri so pretresli valute tudi drugih istočnih držav. Ni potrebno, da bi tukaj zašli v problem, ki je splošno tako znan, da ga ni treba podrobneje razlagati. Naša vlada uporablja vse sile, da odstrani vsak upliv, ki je špekulativne naravi. Minister financ dr. Kumandi je mnenja, da bo to zlo odpravil z omejitvijo prometa z devizami. Vi-

deli bomo, kakšen uspeh bodo imele te mere. Med iste mere spada tudi odredba o moratoriju za inozemska trgovska plačila, koje je finančni minister izdelal, a koje ni inozemstvo pravilno tolmačilo. Te mere imajo v stvari samo ta cilj, da državna uprava fondov, ki je prevzela funkcijo nekakega državnega hipotekarnega zavoda, odloži plačila naših trgovcev, da bi mogli trgovci pozneje pri boljših valutnih razmerah, vendar doplačati iznose svojih dolgov. Jasno je, da takšen moratorij nosi to ime samo z ozirom na notranji promet v državi sami, toda napram inozemstvu je tak moratorij najbolj opravičeno osiguranje zahtevkov, osiguranje, katero zasluži, da se mu izkaže priznanje.

O izgledih glede ozdravljenja naše valute, naj bo navedeno samo to, da je naša država zelo bogata zemlja, ki ni na to navezana, da nabavlja za svoje izvozne produkte surovine v inozemstvu, ampak zemlja, ki črpa njih vrednost iz svojih praproductov. V naši državi nahajamo mnogo ljudi, ki so prepričani, da je kritje bankoveev, ki niso kriti z zlatom, pri nas krito s stvarnimi dobrinami v večji meri, nego je to v drugih državah, kojih produkcija bazira na uvozu prametov, katerih cene so podvržene takemu valutnemu kolebanju, kakor vidimo to pri cenah bombaža, gumija, bakra in premoga. V tem pogledu nas tolaži, da poleg vseh drugih preprek, povečani kvantum izvoza, kateri je znašal okoli 100 milijonov, a ki se je v teku leta 1919 povzpela na 3 milijarde in 100 milijonov.

Država, katera ima take močnosti za porast svojega eksporta — sme mirno gledati v bodočnost.

Gospodarski pregled Čehoslovaške.

(Iz poročila trg. agenc. SHS v Pragi.)

Poljedelstvo.

Čehoslovaška republika ima klimo, ki tvori sredino med kontinentalnim in morskim; $\frac{2}{3}$ vodnih padavin ima Čehoslovaška spomladi in v poletju, zima je hladnejša, a poletje vroče. Praga ima srednjo temperaturo 9.20. V glavnem je zemlja plodna. V ravnini se obdeluje sladkorna pesa, pšenica in rž. Največji del je posejan z žitom, v višjih krajih se sadi krompir, seje oves in ječmen. Višine nad 650 m so v glavnem travniki in pašniki; nahajamo pa še zelo mnogo terena, kojega bi se moralo bonificirati (1.7 milij. har).

Večina velikih posesti obsega nad 1000 ha. Vsled težkoč, ki ovirajo njih eksploatacijo, se ena tretjina zemljišča velikih posesti obdeluje na polovico; to so ostanki privilegirane položaja aristokracije iz srednjega veka, čije položaj je postal še ugodnejši po konfiskacijah, izvršenih po bitki na Beli gori. Tedaj se je konfisciralo kakih 500 posestev. Vsled tega je bila izvršitev agrarne reforme potrebna v ekonomskem, socialnem in nacionalnem oziru.

Agrarna reforma se je uveljavila na Čehoslovaškem potom uporabe gotovih osnovnih zakonov. V glavnem se je izvršila reforma na podlagi zakona o ekspropriaciji (z odškodnino) dela veleposestev koje obsegajo več nego 150 ha polj, hoste in livad ali čez 250 ha zemlje paše; zakon predvideva tudi primere, v katerih je mogoče pustiti lastniku do 500 ha zemlje, a v gotovih slučajih tudi čez to mejo. Ta zakon je zadel 1.300.000 ha polja, vrtov in travnikov, to je okoli $\frac{1}{4}$ površine, obdelane potom veleposesti. Po zakonu se je ustanovila specialna uprava fondov, koje namen je, da izvršuje reforme. Njeno delo se osobito opira na zakon, ki se nanaša na kontrolo ekspropriacije zemljišč in na zakon razdelitve zemljišč. — Drugi zakon je osobito važen v ekonomskem in tehničnem oziru. Da bi se zadovoljilo veliko vprašanje po zemljiščih, se je dovolil zakup za krajši čas. Na ta način se je vzelo v zakup 150.000 do 200.000 ha zemljišča, kar znači $\frac{1}{4}$ veleposestev, ki so podvržena ekspropriaciji. Potem

se je še izdal zakon o kreditu malih posestnikov, ki omogočuje, da si morejo tudi siromašnejši nakupiti več zemlje; zakon o odškodnini, koje se ima izplačati eksproprijiranim posestnikom, jemlje kot podlago za odškodnino srednje cene v 1913. in 1915. letu. Slaba razdelitev posestev je deloma popravljena z zakonom, ki se nanaša na nakup posestev, vzeti v zakup za daljši čas. Ta zakon, ki je v socialnem in ekonomskem oziru popolnoma utemeljen, je povzročil, da je prešlo okoli 150.000 ha iz rok velikih posestnikov v roke malih.

Iz nacionalnega stališča je potrebna v gotovih pokrajinah tudi kolonizacija, posebno v Srednji Slovaški. Po uradni statistiki pripada od 8.500.000 ha 80% na posesti s 100 ha, a 20% na posesti z nad 100 ha. Od zadnjih spada 38% na posesti od 100 ha do 1000 ha, a 62% na posesti čez 1000 ha.

Prebivalstvo: 41% prebivalcev čehoslovaške republike se bavi z agrikulturo. Na 100 duš, koje živijo od dela, je zaposlenih: 20, 10 odstotkov v svobodnih profesijah, 8,6 odstotkov v trgovini, 29,7% v industriji, 41,6% v zemljedelstvu. Ako primerjamo te odstotke z zaposlenostjo v drugih državah se izkaže, da je v industriji zaposleno percentualno mnogo več nego v Italiji, skoro toliko kakor v Franciji, med tem, ko je pri zemljedelstvu zaposlenih percentualno mnogo manj, nego v Franciji in Italiji.

Kooperacije: Lahko se trdi, da se ima Čehoslovaška zahvaliti za dovršenost v obdelovanju zemljišč skoro izključno le kooperacijam, na čelu kojih so že izza leta 1884. takozvani zemljedelski sosveti, ki so bili vedno centri napredka, inicijative in vzajemnega razvoja. Istočasno s sosveti so se razvila tudi kooperativna društva. Na deželi so se pojavile prve kreditne ustanove s pomočjo kooperativnih društev za nabavo in prodajo predmetov in surovin, potrebnih za zemljedelce in za prodajo in predelavanje njihovih produktov.

Slovaška n. pr. ni imela do osvobojenja niti ene kooperative, a po osvobojenju se je tekom enega leta ustanovilo 969 kooperativnih društev. Danes nahajamo v Čehoslovaški republiki 10.000 kmečkih kooperativnih društev, ki štejejo celokupno 1 milijon članov. Razen teh nahajamo na Čehoslovaškem še druga slična društva. V svrhu centralizacije vseh zemljedelskih društev se je organizirala zemljedelska zveza čehoslovaške republike. Zemljedelci so se leta 1900 organizirali tudi politično ter ustanovili neodvisno stranko, ki poseben pomaga akciji kooperativnih društev in je danes najvažnejši politični faktor pod imenom agrarne stranke.

V Čehoslovaški ni takorekoč niti koščeka zemlje, ki bi ne bil eksploativan. Od celokupne površine je samo 4% neproduktivne. Po statističnih podatkih se zemljo uporablja na sledeči način: žito 11%, ječmen 14%, rž 17%, koruza 9%, krompir 15%, sladkorna pesa 1%, druge industrijske rastline 12%; živinska krma 6%; neobdelanega zemljišča 7%.

Posebno intenzivno se kultivira sladkorna pesa, pšenica in koruza, nasprotno se ječmen, oves in živinska krma obdelujejo le ekstenzivno. Žito in rž zavzemajo 25 odstotkov plodonosne zemlje. Ekstenzivno obdelovanje zemlje z živinsko krmo tvori 15 odstotkov plodonosne zemlje. —

Fran Zelenik:

Iz žitne trgovine.

a) Poročila.

Za noben drugi predmet svetovne trgovine se ne zanimajo sloji in stanovi človeške družbe tako, kakor za zrnje. Zrnje ni le glavni pridelek človeške družbe, on je tudi glavni njen živež. Zato pa zasleduje poročila, kurze, statistiko z enako vnemo, kakor trgovec tudi poljedelec, delavec, uradnik itd. Tako ogromen krog zanimancev je pač primoral časopisje, da prinaša redno in neprestano

poročila in borz, o stvanju setvij in žetve, o zalogi in kretanju blaga, cennitve, statistike itd.

Tudi naše časopisje bo moralo posvečati takim poročilom redno in več prostora, ker naša svobodna domovina je veliki proizvajalec in izvažalec zrnja, pa bo tedaj moral poznati naš trgovec in naš poljedelec položaj in razvoj zunanjih tržišč, sicer ne bo imel pravega dobička od svojega dela, kakor sedaj zaslužijo pri naši živini tuji.

Za razumevanje borznih in tržnih poročil je pa potrebno, da čitatelj pozna borzne in tržne običaje.

Na raznih borzah in tržiščih obstoje različni predpisi ali uzance (običaji), so tedaj tudi v poročilih razlike glede množine, kakovosti itd. N. pr. ena borza notira cene za pšenico, katera tehtja 76 kg 1 hl, druga borza morda 78 kg težko pšenico i. t. n. Poročila govorijo o barelih, balah, buchelih, oki, pfuntu itd. ali cene se razumejo za 100 kg, 1 tona, pud, last, kvarter, lbs itd. v kronah, markah, dolarjih, cent, pesos, sh, fre itd.

V nastopnem hočem podati izčrpnije podatke in pojasniti glede poročil in običajev na raznih tržiščih. Potrudil sem se, da je moj članek kolikor mogoče popoln.

Merodajni za tendenco na žitnih tržiščih celega sveta sta borzi v Čikago in Newyorku. Ta vpliv se je pred vojno poznal na enih borzah bolj, na drugih manj. Vzrok je pač tičal v prvi vrsti v carini, ki je obstojala v raznih državah. N. pr. Avstrija, Francija, Nemčija, Španija, Grška, Italija itd. so imele visoko carino na zrnje, tedaj se je domači trg lahko prostje gibal. Najvišje cene je imela vedno Avstro-ogrška vsled svoje visoke zaščitne carine. Popolnoma pa se ni mogla nobena borza odtegniti temu vplivu.

Seveda bi taki vpliv pripadal Rusiji kot največji izvoznici zrnja pred vojno, ali ruski trg in njegova trgovina sta bila na jako nizki stopnji organizacije; kakor ni na boljšem trgovina v Argentini, kot drugi največji izvoznici (sedaj po vojni prvi.)

Izmed evropskih tržišč je na prvem mestu Liverpool, ne samo za Anglijo, ampak tudi za druge države uvoznice in izvoznice.

V Nemčiji so vplivna tržišča Berlin, Breslau, Mannheim. Izmed teh zavzema prvo mesto pač Mannheim in bo tudi za naš trg precej vplivno.

Pred vojno je igrala veliko vlogo Budimpešta. Danes je ta borza ravno tako malopomembna, kakor je še naša borza v Novemgradu. Izmed jugoslovanskih borz bo pač dobila vodilno mesto borza v Novemgradu. Ta je za naš konzum že sedaj merodajna, ali na zunaj ima še premajhen vpliv, ker smo pač še premladi izvoznik, pa tedaj svetu še nismo dokazali, da smo producent, ki precej odtehta. — Tudi še nismo izvedli potrebne organizacije svoje trgovine.

O ponu svoje letine se bomo pomenili v posebnem članku.

Tuji časopisi prinašajo v svojih jutranjih izdajah redno vsakodnevna poročila američanskih cen za pšenico, koroza, mast, bombaž, rudnine, kovine itd. Tendenčna poročila pa najdemo navadno v popoldanskih izdajah.

Američanske borze zaključujejo ob 15. uri in pridejo tedaj kurzi v Evropi v javnost navad. okoli 21. ure.

Razen rednih poročil z borz o cenah in tendenci, navedem še druga redna poročila, ki so jako važna. V mislih imam statistike in poročila o stanju setvij in žetve, potem američanska poročila o »visible supplies«, katero poročilo izdaja redno vsaki teden Chicago Board of Trade. To poročilo poroča o »vidnih zalogah« v elevatorjih (velika skladišča) v raznih mestih, ki so v poročilu imenoma navedena. Poročilo navaja zaloge pšenice, rži, ovs, ječmena in koroze. To poročilo sloni na uradnih podatkih in je tedaj zanesljivo, ne vsebuje pa zalog, ki se nahajajo v malih in zadržanih elevatorjih in tudi ne zalog pri farmerjih.

Statistika vidnih zalog je za trgovino jako važna, ker je iz nje raz-

vidno gibanje zrnja. S primerjanjem poročil med seboj in iz raznih let se lahko delajo zaključki o položaju, izvozu in razvoju cen. Take sklepne račune motijo le politični in nenavadni vremenski dogodki.

(Dalje prih.)

Priyatna trgovina v Moskvi.

Od vseh korakov, katere so napravili boljševiki, od kar se je nahajala vlast v njihovih rokah, je imelo uklenjenje zasebne trgovine največje posledice. Vsi obrati, skladišča in tržišča, vse se je zatvorilo in samo ustanovam, katere se je po ukazu sovjeto preustrojilo v vladna skladišča, je bilo dovoljeno, da so ostale še nadalje odprte. Ta stvarni položaj je trajal do prvega trimesečja 1921. leta, ko se je začela pojavljati privatna trgovina v vedno večji meri. Vendar pa je kljub prepovedi s strani boljševikov privatna trgovina obstojala sicer tajno, toda nepretrgoma in še precej živahno. S sovjetsko naredbo z dne 7. aprila 1921, so se določila ruski gospodarski politiki nova pota in ta naredba je pripomogla tudi trgovini k novemu življenju. Ne glede na to, da je bila večina boljševičkih šefov temu nasprotna, se je privatna trgovina vendar vzpostavila in dosegla prav kmalu, da je vlada sovjeto priznala njen obstoj, četudi z gotovimi omejitvami.

V teku meseca avgusta p. l. je ekonomski svet sovjetske vlade v Moskvi resno razmotrival to vprašanje in končno sklenil, da imajo vsi ruski podaniki, ki so dovršili 16. leto, pravico, da izvršujejo trgovino z zemljedelskimi in tovarniškimi produkti, ki se proizvajajo v Rusiji. Za izvrševanje te pravice je bila potrebna odobritev, katero je izdajala vlada proti plačilu gotove takse. — Vsi obrati in skladišča se dajo v zakup, javno in potom licitacije, a sindikalne organizacije imajo prednost pred vsemi. Osebe, ki želijo na novo odpreti lokale, katere jim je sovjetska vlada zaprla, morajo plačati gotov davek ter dati garancije, da bodo storili vse, kar je potrebno za popravila in vzdrževanje lokalov. Poleg tega se morajo vsi zakupniki zavezati, da bodo vzdrževali v dobrem stanju trotoarje in ulice pred svojim obratom ali trgovino, in da se bodo pokoravali pravilom, ki se izdajajo s strani sanitarne in administrativne občinske uprave v Moskvi.

Lokali se oddajo po sledečem tarifu:

Minimalni tarif znaša 90.000 rubljev za površino 2 kvadratnih metrov.

Maksimalni tarif znaša 510.000 rubljev za površino v istem razmerju.

Višina tarifa je odvisna od lege in stanja lokala. V te svrhe je mesto razdeljeno na štiri cone. Prva cona je ona, koja zavzema del med centrom mesta in bulvarjem, del, v katerem so stanovanja najdražja. Ta cona je eden najživahnejših kvartlov Moskve, tukaj se nahaja naravno veliko število trgovin, to je bil že od nekdaj trgovski center mesta.

Razen gori navedenih cen, ki se nanašajo na zakup trgovskih lokalov, so vsi trgovci še obremenjeni s posebnim takso. Ta taksa je znašala v drugem tromesečju leta 1921 za vsako trgovino od 90.000 do 900.000 rubljev. Za malo obrt varira ta taksa po prirodi obrta od 72.000 do 2.700.000 rubljev. »Bureau international du travail«, ki je prinesel te podatke, ima glede nadaljnjega razvoja privatne trgovine na Ruskem najboljše nade. Vsi eksperimenti sovjetske vlade niso do sedaj dokazali nič drugega nego to, da je svobodna privatna trgovina edina pot, ki vodi k ozdravljenju gospodarskih razmer v državi, da je svobodna trgovina temelj zdravega državnega gospodarstva.

Omare z žaluzijo.

THE REX CO., LJUBLJANA.

FRAN ZELENIK:

Kreditne informacije.

I.

Te informacije igrajo v trgovini veliko vlogo.

Iz lastne skušnje pa vem, da pri nas še ni splošno pravega umevanja pomena kreditnih informacij. Marsikateri trgovec misli, da si davčni vohun, če ga povprašaš po njegovih razmerah ali razmerah njegovega tovariša. Drugi pa zopet vidi lepo priliko, da škoduje svojemu tovarišu, da slika položaj kolikor mogoče neugodno. Je pač stvar izkušnje, da čitaš takemu z obraza in iz obnašanja kako misli. Kdor misli, da mu je dana prilika škodovati svojemu tovarišu, ta porablja dvorezen nož, njegov tovariš bi lahko ravno tako ravnal in s tem bi bila oba oškodovana. Seveda se ne poizveduje samo pri enem, ampak na več straneh, in iz večstranskih poizvedb se napravi potem slika. Zato pa trgovec, ki bi hotel porabiti informacijo v očiščenje svojega tovariša, sam sebi najbolj škoduje.

Potreba kreditnih informacij je nastopila pravzaprav šele z obrtno prostostjo, ki se je uvedla n. pr. v Avstriji l. 1859. Poprej ni bilo skoro nobene nevarnosti za kredit. Zadoščevala je roka in beseda dolžnika, da bo v določenem roku plačal ali poravnal. Pri večjih zneskih pa je upnik smatral dolžno pismo ali pa akcept za zadostno varnost in je brez skrbi delal kupčije s trgovcem ali obrtnikom. Izgube so bile jako redke. S prostostjo obrti pa so se razmere močno izpremenile. Stari, udomačeni trgovci in obrtniki so se morali umakniti tujim, od raznih strani priseljenim začetnikom, ki so si na vse mogoče načine prizadevali, da bi si pridobili več odjemalcev. Zaupanje je izginilo, beseda ni več veljala in izgube s temi tujci, katerih osebne razmere so bile ravnotako neznane kot njihov premoženjski položaj, so prišle na dnevni red.

Lastna korist in strah pred izgubo sta prisilila dajalca kredita k previdnosti in ta se je začel posluževati pripomočkov, da se obvaruje kolikor možno pred izgubam.

Trgovec se je informiral osebno ali pismeno pri svojih trgovskih prijateljih, bankah ali drugih tvežkah v bivališču iskalca kredita. Toda informiranje tem potom, ki je tudi danes še v veljavi, ni posebno prikladno, ne lahko in ne povsem zanesljivo, zato so nastale informacijske pisarne. Prav taka pisarna se je ustanovila v Stettinu l. 1860, v Avstriji (Pragi) l. 1861, l. 1872 v Berlinu, v Ameriki l. 1865. Množile so se potem informacijske pisarne, kot gobe po dežju. Ustanavljali so jih spekulativni židje, ki niso imeli drugega kot svojo kožo, prebrisano in podjetnost. Delali so velikim in zanesljivim pisarnam konkurenco s tem, da so poceni prodajali svoje listke. Seveda so bile po tem tudi informacije.

Pred vojno je vladala velika nesolidnost na tem polju. Informacijske pisarne so se posluževale dopisovalcev in zaupnikov. Veliki zavodi so se posluževali solidnih tvežkah in verodostojnih in povsem zanesljivih oseb, ki so bile objektivne in so poznale tudi trg. Raznim »poceni« zavodom so pa služili zaupniki dvomljive vrednosti. Razni agentje so vganjali svoje posle. Marsikateri si je ohladil svojo jezico nad kakim trgovcem s tem, da je dajal neugodne informacije. V rokah takih je bila večkrat usoda in obstoj marsikaterega spoštovanega vrednega trgovca in obrtnika. Naši trgovci v Ljubljani mi bodo pritrdili, da so mnogokrat občutili delovanje raznih nemškutar-skih zaupnikov.

Vojna je z enim mahom odpravila kredit in ne samo onemogočila delovanje informacijskih pisarn, ampak jih je mnogo z zaupniki vred uničila. Danes je to polje precej čisto in naš trgovec ne čuti delovanja raznih agentov. Nastala je pa velika potreba kreditnih informacij, ker se je začel močno izkoriščati kredit.

II.

Vsak trgovec in podjetnik mora pomisliti, da spada vsako podjetje, od mogočne banke do malega obrtnika, v veliko občestvo kreditnega prometa, v katerem ima vsak pravico, da se informira o drugem. Vsak, ki dobi naročilo neznane tvežke, dobi ponudbo neznanega zastopnika, ki išče novih odjemalcev, išče zastopnike ali osebo, išče zastopstva, izvaja to pravico in povprašuje, s kom ima opravila.

Zato pa se ne sme nihče čutiti žaljenega, če se tudi proti njemu izvaja ta pravica in se ta ali oni povpraša o njem. V tem pogledu še vladajo naravnost čudni pojmi, in bi lahko iz lastnega opazovanja marsikaj povedal.

Marsikateri si domišlja, da ga pozna že vse kot dobrega in zanesljivega odjemalca, ako kupuje pri nekaterih dobaviteljih in točno plačuje. Ti hočejo glede svoje firme izjem. Navedem le nekaj primerov. Eden pravi, da kupuje le proti takojšnjemu plačilu in tudi vse točno plača, ne sili nikogar, da mu kreditira. Drugi zopet pravi, da se liferantje zanj trgajo, tedaj ni povoda, da bi kedo o njem poizvedoval. Tretji pravi, da ne išče kredita. Četrti je mnenja, da mu je vseeno, kake informacije o njem krožijo itd.

Kdor tako govori, ta pač še ni poznal trgovskega življenja. Previden trgovec poizve potem informacije večkrat, v kakšnih razmerah se nahaja njegov odjemalec.

Vsak trgovec mora skrbeti za to, da je v zvezi z dobrimi dobavitelji in da krožijo o njem dobre in resnične informacije. Dobre in pravične informacije so mu skoraj bolj potrebne kot glavica.

Izkušnja nas uči, da navadno krožijo med trgovstvom površne in mnogokrat neresnične govorice in mnenja, čenče, kakor pravijo med navadnim ljudstvom. Nihče pa ni zavarovan pred škodo, ki mu jo lahko povzroči posebno v kritičnih časih, kakor n. pr. sedaj za manufakturno stroko, slučajno nastala govorica, katero je morda raztresel kak nevošljiv konkurent, hudoben sosed, ali kak previden pesimist, ki voha vsepovsod nevarnost, ali pa tudi kak lahkomišelnež.

Nihče naj ne bo užaljen, če se poizveduje o njegovi tvežki ali če se ga celo osebno vpraša, kako in kaj. V takih slučajih naj poda kolikor mogoče zanesljive podatke, ker samemu sebi bo vendar želel dobro. S tem postavi sam podlago zanesljivim in resničnim informacijam, kakor tudi svojemu kreditu. Tega je potreben danes skoraj vsak in prej ali slej ne bo trgovec ali podjetnik, ki bi lahko izhajal brez kredita. Mislimo, da je vojna ubila kreditiranje, pa se je žal zopet pojavilo v večji meri, kot je v korist naši trgovini in industriji.

Kakor ti zahtevaš od dajalca kredita, ki te morda niti ne pozna, da ti zaupa mogoče tudi velike zneske, tako mu moraš priznati vsaj toliko trgovske previdnosti, da poprej povpraša, komu naj zaupa. V to je upravičen, ker gre vendar za njegov denar.

Lansko leto je bilo v Ameriki nad 19.600 konkurzov z pasivi nad 627 milijonov dolarjev, v Nemčiji okoli 180 konkurzov in v Avstriji tudi nad 100.

V Jugoslaviji smo imeli ta leta malo konkurzov in insolvent. V Sloveniji jih niti za na prste ene roke ni. To je najboljši dokaz, da je naša trgovina na dobrih nogah. Morda bo sedaj strčalo le nekaj vojnih in povojnih dobičkarjev. Taka varnost v naši trgovini najboljšo dokazuje, da je naše gospodarstvo zdravo in nikakor ne upravičuje tako neugodne cenitve naše valute.

Izvoz in uvoz.

Izvoz goveje švine in svinj iz naše države leta 1921: Izvoženo je bilo v Albanijo 26 goved, v Avstrijo 10.592 goved, 38.450 svinj, v Belgijo 50 goved, v Bolgarsko 2 govedi, v Grško 9404 go-

ved, 1064 svinj, v Angleško 10 goved, 212 svinj, v Italijo 66.129 goved, 1477 svinj, v Nemčijo 488 goved, 157.500 svinj, na Reko 15.974 goved, 1601 sv., v Trst 1609 goved, 138 svinj, v Čehoslovaško 10 goved, 14.920 svinj, v zasedeno ozemlje 2912 goved, 344 svinj, v Švico 3828 svinj. Skupaj 106.534 goved, 219.534 svinj.

Izvoz vina in žganja v letu 1921. V letu 1921 se je izvozilo 56 ton vina v vrednosti 0,5 milijonov Din. in žganja 1904 ton v vrednosti 5,5 milijonov Din.

Narodno gospodarske zadeve.**Trgovina.**

Podraženje porcelana v Nemčiji. Od 1. aprila se bodo zvišale cene navadnega porcelana za 30 %, a kemično tehničnega porcelana za 50 %.

Povišanje cen železa na Madžarskem. Na Madžarskem so bile z 1. februarjem povišane cene železa, a od 20. t. m. so se zopet povišale za 10 % tako da stane 1 q železa na drobno K 3300 mesto K 3000.—

Zveza med Poljsko in Japonsko. Japonska parobrodarska družba »Nippon Kubin Kwarsha« namerava začeti redno zvezo s parobrodi med Poljsko in Japonsko. Dancig bo zadnja luka te nove linije. Prvi tovorni transport je, kakor poročajo, že odplul iz Japonske.

Švedska podpisala trgovinsko pogodbo z Rusijo. Trgovinska pogodba med Švedsko in sovjetsko Rusijo je bila 4. t. m. podpisana in predložena švedskemu parlamentu v ratificiranje. Pogodba je v glavnih potezah podobna oni med Rusijo in Anglijo in Italijo.

Grška zunanja trgovina. V letu 1921 je grški eksport bistveno narasel, medtem ko se je import znatno znižal. Ne glede na to kažejo številke izvoza in uvoza še precej, da se nahaja Grška v zelo težkem gospodarskem položaju. V tekočem letu se pričakuje, da bo import še nadalje padel, a eksport raste, osobito se že sedaj opaža, da eksport v Evropo zelo raste. Leta 1920 se je uvozilo za 2.131.036.321 drahem, leta 1921 pa 1.673.619.410 drahem, torej za 457 milijonov 416.911 drahem manj. Izvoz je znašal v letu 1920 664.112.647 drahem, v letu 1921 pa 816.991.190 drahem, torej se je izvoz v letu 1921 povečal za 152 milijonov 878.543 drahem.

Črna lista angleške trgovske zbornice. Glasom sklepa večine trgovske zbornice v Bradfordu se bosta v svrhu zaščite tekstilne industrije vodila pri imenovanju zbornice odslej dva registra, v katera se bodo vpisala imena inozemskih in angleško-kolonijalnih tvežkah, katerim se je dokazalo, da so izvršili kako nepoštenost pri trgovskih poslih, ali da so proizvajali neutemeljene šikane, stornirali naročila da niso izpolnili plačilnih pogojev. Enega teh registrov, ki služi za splošno orientacijo, smejo vpogledati samo zbornični člani in člani gotovih komisij, prava črna lista (register) pa je na razpolago javnosti. O črtanju vpisanih imen sklepa v to posebno pooblaščen odbor.

Gospodarska kriza v Angliji. Glasom poročil »Board of Trade« je znašal uvoz v Anglijo tekom meseca januarja 1922 — 76.488.231 funtov šterlingov, napram 117.051.115 funtov terlingov v enaki periodi leta 1921 in napram 133.348.988 funtov šterlingov v januarju 1920. Izvoz je znašal v mesecu januarju 1922 — 71.605.815 funtov šterlingov, v januarju 1921 — 102.711.273 funtov šterlingov in v januarju 1920 — 131.344.336 funtov šterlingov. Iz tega je razvidna težka gospodarska kriza, katero preživlja sedaj Anglija.

Industrija.

Tovarna testenin v Mariboru. Tvežka L. Franz in sinovi v Mariboru, kateri je pred kratkim pogorel mlin in tovarna testenin je naročila nove stroje, ter bo čez dva meseca zopet izdelovala testenine, a v manjšem obsegu. Medtem se izdeluje načrt za zgradbo nove velike tovarne testenin, katera bo baje dnevno proizvajala okoli 20.000 kg testenin.

Sindiklat sladkorne industrije na Sedmograškem. Radi bodoče sladkorne industrije se je ustanovil na Sedmograškem kartel za sladkor. V sindikat so sprejeti trgovci največjih sedmograških mest, kateri so se obvezali, da pre-

vzamejo od sindikata najmanj 2 vagona sladkorja na mesec. Na isti način so se združili tudi trgovci, katerih središče je Arad. Zadnji bodo importirali sladkor iz Čehoslovaške, dokler bo kološvarski sindikat dobival sladkor iz domače bolfalske sladkorne tovarne. Imenovana tovarna daje mesečno sindikatu 30 vagonov, a ostalih 50 vagonov se bode istotako importiralo iz Češke.

Petrolejske koncesije v Baku. Sovjetska Rusija bo oddala bogate petrolejske koncesije v Baku najboljšemu ponudniku. Rusija zahteva večje posojilo v zameno za petrolejske koncesije. Ameriški oljni trust in britski oljni magnatje se pogajajo z zastopniki ruske sovjetske vlade glede teh koncesij.

Denarstvo.

Poštni čekovni zavod v Ljubljani objavlja vsem svojim računimetnikom, da se bode po odredbi ministrstva za pošto in brzojav z dne 18. marca 1922, št. 14.930 počeni s 1. aprilom 1922 začela obrestovati imovina na čekovnih računih pri poštni hranilnici v Sarajevu ter pri poštini čekovnih zavodih v Zagrebu in Ljubljani z 1,8 %.

Bilančna seja upravnega sveta Ljubljanske kreditne banke. Dne 27. marca se je vršila pod predsedstvom gosp. dr. Ivana Tavčarja bilančna seja upravnega sveta Ljubljanske kreditne banke, na kateri je bila odobrena po ravnateljstvu predložena bilanca za leto 1921, enoindvajseto poslovno leto banke. V vseh panogah posla izkazuje bilanca napram letu 1920 znaten napredek. Zlasti so se pomnožile naložbe pri banki. Vloge na tekoči račun in vlozke knjižice presegajo K 613.000.000.—, tako, da znaša celokupna svota upnikov K 958.000.000.— napram K 584.000.000.— v letu 1920. Celokupni promet v letu 1921 dosega znesek K 65.884.146.657,28 (napram K 36.000.105.845,26 v letu 1920.) Temu prometu primeren je tudi v bilanci izkazani čisti dobiček v iznosu kron 13.209.959,29 (K 9.870.790,45 v letu 1920). Sklenilo se je predlagati občnemu zboru ki se vrši dne 24. aprila 1922 izplačilo 15 % dividende t. j. K 60.— na vsako delnico. Generalnim ravnateljem zavoda je imenovan ravnatelj Alojzij Tykač. Dosedanji nadravnatelj in upravni svetnik Ladislav Pečanka se stavlja na lastno prošnjo v začasni pokoj, hkrati pa dodeli ravnateljstvu centrale kot administrateur délégué upravnega sveta. Ravnateljem centrale je imenovan poleg Hanuša Krofca tudi še dr. Alojzij Lavš i. s. eksponiran kot šef podružnice v Splitu. Nadalje sta dodeljena centralnemu ravnateljstvu ravnatelj Rihard Schwinger in podravnatelj dr. Fran Pavlin. Prokuristom centrale se imenujejo Matko Janežič, Ante Tavčar in Dr. Albin Stele.

Banca Commerciale Triestina v težkotah. Tržaški listi poročajo, da se nahaja Banca Commerciale Triestina v denarnih stiskah, ter da bo najbrže morala zapreti svoje urade. Run na banko je uprav paničen, toda nervoznost se je lotila od sedaj še samo lastnikov malih vlog, medtem ko so velekapitalisti še mirni. Govori se, da bo mogoče rešiti banko pred ruino, ker ji je baje prišlo na pomoč Banca d'Italia, ter ji dala na razpolago potrebne vsote.

Zamena avstro-ogrskih bankovcev v zasedenem ozemlju. Italijanska vlada je izdala poziv, da se naj vse nežigosane krone avstrijskega režima nemudoma predložijo, (do 25. marca) italijanski banki, katera jih potem predloži avstro-ogrski banki v zameno.

Državni dolgovi Poljske. Po zadnji uradni statistiki znašajo državni poljski dolgovi 800 milijard poljskih mark ali 12.000 mark za vsakega prebivalca. Proračunski izhodi znašajo 800 mark za vsakega prebivalca, proračunski dohodki pa 1600 mark za prebivalca.

Carina.

Carinsko postopanje s avtomobili, kolesi itd., ki se uvozejo s časno. Z odlokom od 21. t. m. je finančni minister ukinit vse carinske olajšave pri časnem uvozu avtomobilov, motornih koles in biciklov in obenem odredil, da se morajo od sedaj ta prevozna sredstva, ki se časno uvozejo v kraljevino — najsi dosepejo s potniki ali pa brez njih — cariniti kot vsako drugo blago, t. j. da se morajo pri carinarnici prijaviti po car. deklaraciji, in da se za nje

položil uvozna carina v gotovem denarju, ki pa se vrne lastniku, če se dotično prevozno sredstvo v roku od 3 mesecev vrne iz kraljevine čez isto carinarnico, čez katero je uvoženo. Če se prevozno sredstvo ne vrne iz zemlje čez isto carinarnico, se mora za to dobiti predhodno dovoljenje finančnega ministra (Generalne direkcije carin) v Beogradu. Te mere, ki jih je podvzel finančni minister v svrhu poboljšanja naše valute imajo namen, kolikor mogoče reducirati promet na izvenželezniških potih in preprečiti tihotapstvo valut in luksuznega blaga.

Promet.

Povišanje železniškega tarifa. V ministrstvu saobračaja se dela nova železniška tarifa za prevoz potnikov in robe, katera bo do 50 odstotkov povišana.

Prometne izpremembe. Za pošiljke v vozovnih nakladah, ki so namenjene potom ponovne predaje na Poljsko, ni potrebno več transportno dovoljenje ravnateljstva Wien Nordost. Sprejemanje robe za vse tovarne stekla v postaji Kastany (prej Kosten); za tovarne stekla S. Fischmann Söhne Inwald, Rudolfs-hütte, Josef Rindskopf Söhne, Farbglaswerke Slanina & Co in Mase Mühlung za postajo Teplice-Waldthor (prej Tep-litz Waldthor) je ukinjeno. Dovoljen je le prenos in koks. Sprejemanje vsakovrstne brzovozne in sporovozne robe v vozovnih nakladah potom ponovne predaje za postajo Eydtkuhen loko in tranzit je ukinjeno. Medpotne pošiljke zadržite in stavite pošiljateljcem na razpolago. Sprejemanje strojnih saj in generatorske žilindre v vozovnih nakladah za Erste Neunkirchner Kohlenfabrik A. G. za postajo Neunkirchen Landes-bahn je ukinjeno. — Sprejemanje praznih cistern, ki so namenjene za polnjenje v postajo Boryslow, je do nadaljnjega ukinjeno.

Promet čez Budimpešto. V Budimpešti so se končali pregovori, ki so se vršili te dni med zastopniki naše države, Čehoslovaške in Madžarske, glede reguliranja direktnega prometa med našo kraljevino in Čehoslovaško, čez Buda-pešto.

Bolgarski vagoni za Jugoslavijo. Jugoslovanski delegat Laza Marković, višji inženir ministrstva za promet, ki sprejema v Sofiji vagone, katere mora Bolgarija izročiti Jugoslaviji po mirovni pogodbi, poroča vladi v Beogradu, da je Bolgarija od 2000 vagonov, ki jih mora izročiti Jugoslaviji, vrnila doslej 1200 vagonov, da ima še 200 vagonov za predajo in da se ostanek 600 vagonov sedaj zbira.

Ponovno zvišanje poštne pristojbin v Avstriji. Ministrstvo pošte na Dunaju namerava ponovno zvišati telefonske brzojavne in poštne pristojbine za 300 odstotkov. Tako bo n. pr. stal telefonski razgovor Graz-Ljubljana za tri minute 12.000 avstr. kron.

Mednarodna paroplovna konferenca v Bukarešti. Kakor čujemo, se odpravi koncem meseca aprila t. l. v Bukarešti mednarodna konferenca za ureditev paroblovbe po Donavi. Konference se udeležijo Anglija, Francija, Italija, Rumunska, Jugoslavija, Čehoslovaška, Avstrija, Madžarska in Bolgarska. Razpravljalo se bo tudi o vpostavitvi

direktnega brzojavnega prometa ob celi črti Donave. Sklepi konference se predložijo pozneje gospodarski konferenci podonavskih držav v Bratislavi.

Iz naših organizacij.

Povratni vizum. Gremij trgovcev v Ljubljani opozarja vse svoje one člane, ki potujejo v inozemstvo, osobito na Dunaj in v Trst, da zaprosijo za povratni vizum pri tukajšnjem policijskem ravnateljstvu na ta način si prihranijo izgubo časa in troške.

Posredovalnica za delo.

Izkaz posredovalnice za delo. Državna posredovalnica za delo izkazuje v preteklem letu naslednji promet: Skupni promet 32.747 strank (moških 22.063 in ženskih 10.684), od teh je bilo delodajalcev 16.106 strank (moških 10.490 in ženskih 5616), delojemalcev 16.641 strank (moških 11.573 in ženskih 5068). Posredovanj se je izvršilo 10.086 strank (moških 6623 in ženskih 3463), kar znači, da je preskrbela posredovalnica: zaprosene delavce 61,4 % delodajalcev (januarja 1919 le 43 %, januarja 1920 pa 61 %), zaprosene službe 60,6 % delojemalcev (januarja 1919 le 33 %, januarja 1920 pa 50 %). Vseh dopisov je rešila posredovalnica 9234 (januarja 1920 le 6901). Posamezne podružnice izkazujejo naslednji promet in uspehe: 1. Ljubljanska podružnica 12.529 strank in 4254 posredovanj, 2. mariborska podružnica 12.090 strank in 2477 posredovanj, 3. celjska podružnica je bila zaprta, ker ni bilo uradnika, 4. ptujska podružnica 637 strank in 85 posredovanj, 5. prekmurska podružnica 7391 strank in 3270 posredovanj.

Razno.

Statistika knjig. Strokovni list »Le droit d'auteur« iz Pariza je objavil statistiko produkcije knjig najvažnejših držav na svetu. Po tej statistiki je izšlo: v Nemčiji leta 1919 26.194 knjig, leta 1920 32.335 knjig, v Angliji 8622 (11 ti-soč 4 knjige), v Zedinjenih državah 6422 (8594), v Franciji 5361 (6351), v Italiji 6066 (6230), v Nizozemski 3746 (3974), na Danskem 4465 (3974), v Luksemburgu 55 (30). Prvo število pomeni število knjig, izdanih v letu 1919, število v oklepaju pa onih v letu 1920.

Deflacija v Zedinjenih državah. Uradno glasilo »Federal Reserve Board« povdarja, da je deflacija v Zedinjenih državah nepričakovano dobro napredovala. Med tem, ko je znašala svota papirnatih bankovcev, ki so bili

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd. dobavlja ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred Lkofijo 20. Glavna zal. pridakov NRK.

Gonilni jermeni iz la usnja za tovarne, mlane, žage in poljedelske stroje v vsaki širini v zalogi pri **Ivan Kravos, Maribor.**

v prometu decembra 1920 — 3404 milijonov dolarjev, se je ta svota do meseca decembra 1921, torej v enem letu znižala na 2416 milijonov dolarjev.

Pridelek bombaža v Egiptu. Iz Kaire poročajo, da je minister za kmetijstvo prepovedal sejati letni riž, ker so vodne rezerve zelo neznatne. Za navadno letno žetev, bo voda mogoče zadostovala, bati se je le, da bi pridelek bombaža trpel velike škode.

Zračna zveza med Španijo in južno Ameriko. Dne 9. p. m. se je ustanovila v Cadixu delniška družba s kapitalom 800 milijonov peseta. Družba namerava ustanoviti redovito službo s Zeppelinimi med Španijo in južno Ameriko. Sprva se bodo uporabljali zrakoplovi, ki bodo zamogli preleteti Ocean v 90 urah.

Petrolejski vrelci v Albaniji. Ameriški, francoski in angleški kapitalisti se tepejo za kontrolo nad petrolejskimi vrelci v Albaniji. Albanska vlada je obvestila tekmovalce, da bo dala koncesije za olje kapitalistom tiste države, od katere dobi deset milijonov dolarjev usojila.

Brezposelnost v Rusiji. Komisija dela pri komisariatu za socialno skrb se je bavila z vprašanjem brezposelnosti z ozirom na ogromna odpusčenja samo železniških uradnikov nad 170.000. Komisija je ugotovila, da primanjkujejo točni podatki o številu brezposelnih. Sovjet narodnih komisarjev je odredil, da se za oskrbo onih, koji so bili odpuščeni, izplačajo iz državne blagajne dvatredenski prejemki.

Tržna poročila.

Trg.

Ljubljanski trg. Goveje meso I. vrste 48 K kg, II. vrste 34 K, teletina 48 kron, svinjsko meso 60 do 70 K, slanina I. vrste 90 K, mešana 82 do 86 K, mast 90 do 100 K po kvaliteti, šunka 100 do 110 K kg, prekajeno meso I. vrste 96 kron, II. vrste 90 K, koštrun 30 K, jag-nje 32 do 34 K, kozlič 40 do 44 K, kg hrenovk 80 K, kg pol prekajenih kranjskih 100 K, suhih kranjskih 140 K, kokoš 100 do 130 K, krapci 40 K kg, mleko 10 K liter. Surovo maslo kg 130 K, čajno 180 K, jajca 3.50 do 4 K, moka štev. 0 po 27 K, najslabša črna 24 K, kaša 22 K, ješprenj 28 K, otrobi 10 K, koruzna moka 19 K, ajdova moka I. vrste 30 K, II. vrste 28 K. Kislo zelje 14 do 16 K kg, čebula 24 do 28 K, česenj 28 do 32 kron, krompir 5.50 do 7 K, repa 5 K, kislja repa 10 do 12 K. Kristalni sladkor 58 K, kocke 66 K, riž I. vrste 40 do 46 K, II. vrste 32 K, namizno olje 94 K, jedilno 88 K, cel poper 88 K.

zmlet 98 K, sladka paprika 150 K, lestenine I. vrste 40 K, II. vrste 36 K.

Novi Sad: pšenica 1800 do 1820 K, koruza 1340 do 1360 K, oves 1240 do 1260 K, fižol 1200 do 1220 K, grahorica 1850 do 1900 K, moka 0 2400 do 2450 kron, št. 2 2300 do 2350 K, krušna moka 2150 do 2200 K, otrobi 980 do 1000 kron.

Riž: Hamburg: Cene čvrste, prometslab: Burmah, loko 17, Burmah, nova žetev, iztovor april-maj 16.20, Burmah II. nova žetev, na potu 16 %, Aracan, iztovor april-maj 17.35, Medium blue rose 19, Fancy Siam Garden 21.

Kakao: Hamburg: Kakao zrnje 50 kg: fino fermentirano accera, iztovor mare-april 3220 mark, loko 3220, accera ferm., iztovor mare-april 2635, loko 2635, Courant Accera loko 2050 do 2640. Fini Thome, iztovor mare-april 3220, loko 3220, Kamerun, loko 3220, Samana, loko 2870, Fair Bahia, iztovor mare-april 2925 cif., loko 3045, Superior Bahia, iztovor mare-april 3330, loko 3450, Superior Sommer Arriba, iztovor april-maj 3576 cif., Epoca Arriba, roba na ladji 3220, loko 3395, Plantation Trinidad, roba na ladji 3685, loko 2920, naravna Venezuela I. a 2900 do 3100, naravna 3000 do 3250, Maracaibo in Porto Cabello 3300 do 3800, Java 3070 do 5800, Kakao v masi: nem. 4300, Thome 4400, Bahia 4400, Kakao prah: nemški ab tvornica 2800 do 2900, ameriški 3000 do 3200, holandski 3100 do 3200, kakao, eksportna roba 8500.

Borza.

Zagreb, devize: Berlin 100 do 105, Milna 1650 do 1665, London 1420 do 1435, Newyork kabel 320 do 322, ček 317 do 320, Pariz 2950 do 3025, Praga 596 do 602, Svica 6025 do 6075, Dunaj 4.40 do 4.50, Varšava 9 do 10, Budimpešta 36 do 37, valute: dolar 308 do 319, češke krone 570 do 600, napoleon-dori 1050, leji 230 do 235, lire 1615 do 1632, madžarske krone 40. Jadranska banka 1075 do 1125. Jugoslovenska banka 490 do 492. Ljublj. kreditna banka 920. Slovenska eskomptna banka 640. Ljublj. strojne tovarne 865.

Beograd, devize: London 354 do 355.50, Pariz 720, Newyork 80.50 do 81.50, Curih 1530, Milan 410, Praga 149, Berlin 25 do 25.50, Dunaj 1.10 do 1.14, Bukarešta 61.50 do 62, valute: češke krone 141 do 144.

Curih: Berlin 1.52, Newyork 5.16, London 22.46, Pariz 46.10, Milan 25.92, Praga 9.25, Budimpešta 0.57, Zagreb 1.55, Varšava 0.13, Dunaj 0.06 %, avstrijske krone 0.07.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani, prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA

Sv. Petra cesta števil. 30.

Uvoz in prodaja raznovrstnega inozemskega manufakturnega blaga.

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA

Posebni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo.

VELETRGOVINA
Gregorc & Verlič

Ljubljana

priporočila

špecerijsko, kolonialno blago in vsakovrstno žganje.

— Zahtevajte cenike! —

Važno
za davkoplačevalce!

Učna knjiga dvostavnega in ameriškega knjigovodstva v slovenskem jeziku. Izdal Zasebni učni zavod

Legat v Mariboru.

Dobiva se v vseh knjigarnah. Neobhodno potrebno za trgovca, obrtnika, tovarnarja in knjigovodja.